

Socialt arbejde med sindslidende

En tænkedag

knudramian.pbworks.com

Programmet

- 0800 - 08:30 Kaffe
- 08:30 - 09:15 Formålet med socialt arbejde iht. loven
- 09:30 - 10:15 Kerneindsatsen: Drøftelser og diskussion
- 10:30 -11:15 Det sociale arbejde med sindslidende
- 11:30 -12:00 Når hverdagslivet er i fokus
- 12:00 -13:00 Frokost
- 13:00 -1345 Hvad skal vi kunne? Drøftelser og diskussion
- 14:00 - 15:00 Det sociale og det psykiske: Ligheder og forskelle.

Indhold

- Hvad er socialt arbejde?
- Hvad er socialt arbejde med sindslidende?
- Hvad betyder sindslidende?
- Hvad er min rolle?

Det sociale arbejde

Det sociale arbejdes udvikling

- Næstekærlighed
 - Familiemoral → Godgørenhed →Frivilligt socialt arbejde
- Nyttemoral
 - Fattigvæsen →Velfærdsstat → Velfærdsmarked
- Andre bud
 - Responsivitet (Benny Lihme)
 - Handicapkonventionen

Socialpolitikkenes væsen

- Socialpolitik beregnes således
 - Det de svage har behov for
 - Minus det vi andre mener, vi har brug for
 - Resultat: Socialpolitik
- Det sociale arbejdes vilkår er styret af ønsket om hjælpe med de midler, som flertallet synes, de kan undvære.
- At nøjes med at overholde loven...

Dilemmaer

- Den moderne velfærdsstat er en blanding af næstekærlighed og nyttemoral.
 - Udstødning
 - Frastødning
- Selv den ringeste socialpolitik forlanger politikerne skal gøres til en succes.

De sociale loves menneskesyn

- Mennesker er borgere i et samfund
- Borgere har pligt til at sørge for sig selv og bidrage til samfundets drift
→ Aktivloven
- Borgere med funktionsnedsættelser, har ret til hjælp → Serviceloven
- Borgere har ret til personlig integritet → Lov om retsikkerhed

Dilemmaer

- Afviger- handicappet – funktionsevnesyg
- Værdigt og uværdigt trængende?
- Normalisering eller inklusion
- Omsorg eller udstødelse?

Socialt handicappede eller udsatte

- 'Socialt udsatte' er mennesker, der på et givent tidspunkt udgør en såkaldt farebiografi.
 - Farebiografien hentyder til en livssituation og fremtidsudsigt, der er svær for personen at styre til egen fordel, og som indeholder en overhængende risiko for decideret udstødelse.
-
- VCF-socialt udsatte, 2006

Risikofaktorer i livssituationen

- Omfattende afkobling fra centrale delsystemer i samfundet (arbejde/økonomi, politik, familie m.m.)
- Begrænset evne til eller mulighed for selvbestemmelse og retningsgivning af livsforløb
- Identitetstræk med negative kulturelle konnotationer og stigmatiseringsrisiko
- Begrænset adgang til social anerkendelse

Grader af afkobling

- Socialt integrerede
- Socialt sårbare
- Socialt udsatte
- Socialt udstødte

Social integrerede

- De er ikke en homogen gruppe, men spænder selv over et stort spektrum, der dog samlet set befinder sig inden for det kulturelt legitime område.
- De socialt integrerede er og har gennem længere tid været solidt tilkøbet et eller flere af de centrale delsystemer i samfundet.
- De har m.a.o. tilstrækkelig deltagelse, kapital og ressourcer til at kunne forvalte deres liv, så det udarter sig som et anerkendelsesværdigt og fællesskabsberettigende plot.

Socialt sårbare

- De socialt sårbare ligger i yderkanten af de socialt integreredes felt.
- De er endnu ikke aktivt indrullet i den selvforstærkende marginaliseringsspiral, men deres livssituation indeholder en række skrøbeligheder, som i kombination med yderligere negative omstændigheder risikerer at tippe balancen.
- Hvor de socialt udsatte altså udgør en decideret farebiografi, udgør de socialt sårbare en risikobiografi. Endnu bevarer de en situation, hvor livsforløbet kan forvaltes konstruktivt, men modstandskraften mod yderligere belastninger er lille

Social udstødt

- Forskellen mellem udsathed og udstødelse er et spørgsmål om grad. Hvor den socialt udsatte befinder sig i randen af samfundet så er
- Den socialt udstødte på en mere længerevarende og omfattende måde afkoblet fra de centrale delsystemer.
- For den udstødte har de negative og selvforstærkende spiraler omkring marginaliseringen og afvisningen fra det omkringliggende samfund sat sig stærkere igennem, både rent praktisk og i forhold til selvforståelsen

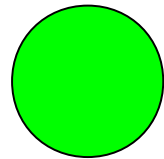

Social inklusion

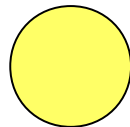
- Da tanken om "normalisering" blev opgivet kom tanken om "social inklusion":
- Handlemuligheder
- Selvbestemmelse
- Indflydelse i rummelige fællesskaber
- Integration i rummelige fællesskaber
- Integration i samfundet
- Fravær af stigmatisering

Mellem nyttemoral og familiemoral

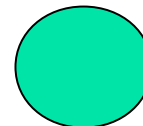
Målrationaliteten

Socialt sårbar

Socialt udsat

Socialt udstødt

Kontaktrationaliteten

Den sociale lovgivning definerer feltet

- Socialpolitiske strømninger og sociale love
- stiller opgaven og
- definerer indsatsen

Formålet med socialt arbejde: Omsorgspligten 1

- § 81. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde en særlig indsats til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige social problemer.
- Formålet med indsatsen er
- at forebygge, at problemerne for den enkelte forværres,
- at forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion samt udviklingsmuligheder,
- at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje og
- at yde en helhedsorienteret indsats med servicetilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v. eller i botilbud efter denne lov.

Den udvidede omsorgspligt

- § 82. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp efter denne lov i overensstemmelse med formålet jf. § 81, til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på egne interesser, uanset om der foreligger samtykke fra den enkelte. Hjælpen kan dog ikke ydes ved brug af fysisk tvang.
- Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan varetage interesserne for en person med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at bede statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

ServiceLOVEN i jeres arbejde

1. Hvad vil det sige, at der er en omsorgspligt?
2. Hvad forstår I ved "forebygge", "forbedre" og "forbedre muligheder"?
3. Hvad betyder det, at arbejdet retter sig mod "problemer", "personlig og social funktion", "udviklingsmuligheder" og "livsudfoldelse"?
4. Hvad betyder det, at indsatsen er tilpasset "borgerens særlige behov"?
5. Hvad er det "ikke at kunne varetage egne interesser"?

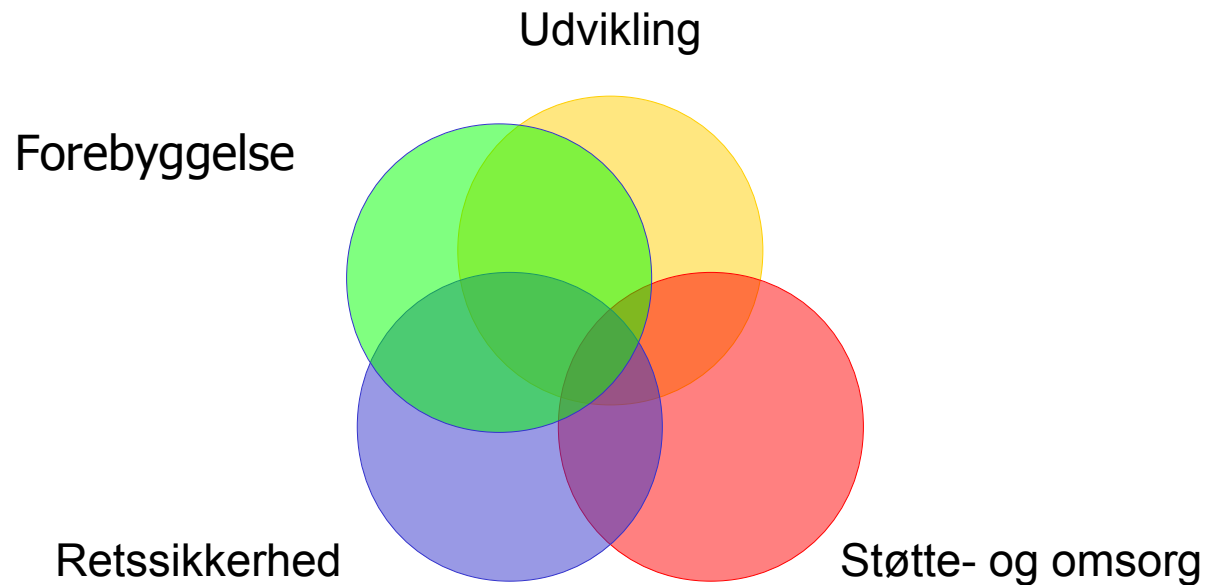

Omsorgspligten

- Er et SKAL til kommunerne om at give et tilbud til borgerne, der er inden for målgruppen.
- Hvad enten borgeren har henvendt sig eller ej. Derfor er opsøgende og forbyggende - arbejde en nødvendighed.
- Pligten ophører ikke selvom borgerne ikke vil. (Omsorgsplanen)

De sociale opgaver

Den sociale opgave

- **Undgå → Forebyggelse:** undgår forværring
- **Fremme → Udvikling af funktionsevne** hjælper borgeren til at klare sig selv og bidrage til samfundet
- **Vedligeholde → Støtte og omsorg:** sikrer borgerens livsudfoldelse
- **Retssikkerhed:** at sikre borgerens personlige integritet, lighed og retfærdighed.

Genstanden for det sociale arbejde

- Problemerne
- Social og personlig funktion
- Livsudfoldelsen
- Den enkeltes særlige behov

Redskaber i socialt arbejde

- Sociale tilbud* (ex.Dagtilbud, Støttecenter, botilbud) **leverer**
- Sociale ydelser* (ex.Rådgivning, udvikling, støtte og omsorg) **der** består af
- Sociale metoder* (Social træning, livshistorie, GAS) **som** udmønter sig i en
- Social indsats/aktiviteter (Støttesamtaler, idræt,)
- (Brugerstyret problemløsning)
 - *Begreber for indsatsen vedr. handicappede og udsatte, 2009

De sociale ydelser

- Rådgivning
 - Handleplaner,
- Udvikling
 - Behandling/træning, arbejde, undervisning
- Støtte og forebyggelse
 - Socialpædagogisk støtte, Aktivitet og samvær, støttepersoner,
- Omsorg
 - Praktisk og personlig hjælp, hjælpemidler
 - Kommunen fastlægger, hvor meget der er i kassen

Metode i socialt arbejde

- en social metode består af:
- et formål,
- en faglig indsats,
- en målgruppe,
- en forventet effekt, bivirkninger
- effektindikatorer og
- en varighed.

Indsatsområder

- Funktionsevneudvikling
- kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje, bolig og botilbud
- en helhedsorienteret indsats
- retssikkerhed

Alternativ 1 Handicaprettighederne

- Alle personer med handicap har lige ret til at leve i samfundet med samme valgmuligheder som andre, og fuldt ud at nyde denne rettighed samt fuldt ud at blive inkluderet og deltage i samfundet, herunder ved at sikre:
 - a) at personer med handicap har mulighed for at vælge deres bopæl, samt hvor og med hvem de vil bo, på lige fod med andre og ikke er forpligtet til at leve i en bestemt boform,
 - b) at personer med handicap har adgang til et udvalg af støttetilbud i hjemmet og på boligområdet samt andre lokale støttetilbud, herunder den nødvendige personlige bistand for at kunne leve og være inkluderet i samfundet samt for at forebygge isolation fra eller udskillelse af samfundet,
 - c) at samfundets tilbud og faciliteter til den almene befolkning er tilgængelige for personer med handicap på lige fod med andre og tager hensyn til deres behov.

(FN's Handicapkonventionen, dansk oversættelse, 2009, Artikel 19)

Alternativ 2: Rehabilitering.dk

- En målrettet og tidsbestemt
- samarbejdsproces mellem en borger, pårørende og fagfolk.
- Formålet er at borgeren, som har eller er i risiko for at få begrænset sin fysiske psykiske og/eller sociale funktionsevne,
- opnår et selvstændigt og meningsfuldt liv.
- Rehabilitering baseres på borgerens hele livssituation og beslutninger og
- består af en koordineret, sammenhængende og vidensbaseret indsats.

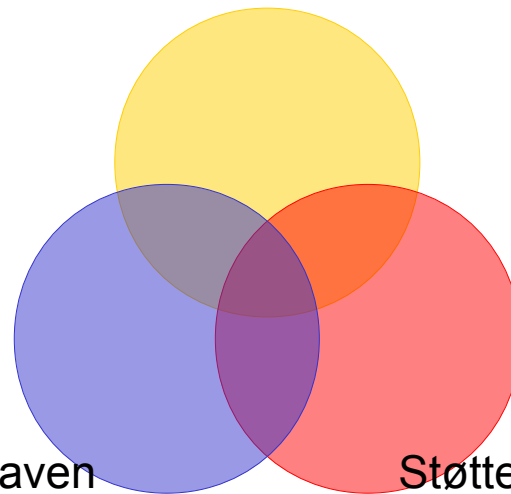

**Hvad er socialt arbejde
med sindslidende?**

De sociale opgaver

Udviklingsopgaven

Retssikkerhedsopgaven

Støtte- og omsorgsopgaven

Socialt arbejde med sindslidende

- en specialiseret (særlig) social indsats for mennesker med en så nedsat funktionsevne pga. psykisk lidelse, at det er en udfordring for dem at få hverdagen til at fungere, og som derfor
- ikke kan drage tilstrækkelig nytte af almindelige sociale tilbud dvs
 - som er socialt udsatte i forskellig grad
 - Af kortere eller længere varighed

Målgruppen i Fredericia

- "Borgere i alderen 18-65 år, som lider af en svær sindslidelse (skizofreni, skizoaffektiv sindslidelse, paranoid psykose, bipolar sindslidelse) og som er diagnosticeret i behandlingssystemet.
- Borgere, som er inde i en psykotisk udvikling og hvor det skønnes, at en afklarende indsats er relevant."

Dilemmaer i "Socialt arbejde med sindslidende"

- Den er hjælpsom for målgruppen, men den øger udstødningen.
- Den øger udstødningen, fordi den i selv er en del af den marginalisering den vil bekæmpe
- Den er et murstensløst asyl med mange af institutionaliseringens bivirkninger → klientlivsform
- Rummeligheden i det øvrige system bliver mindre.
- Den frastøder/sviger mennesker med relevante behov, som ikke vil i "båse" med sindslidende.
- **Er det reelle dilemmaer? Hvis ja, hvordan håndterer vi dem?**

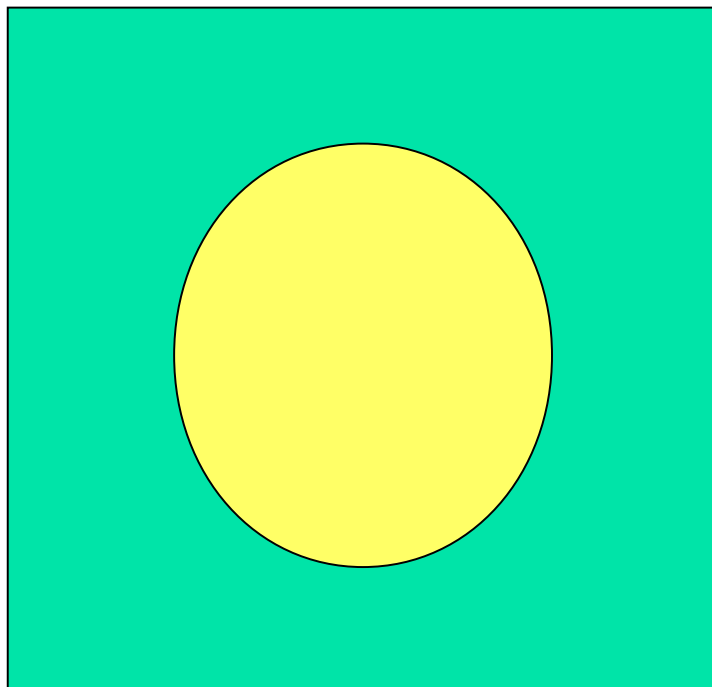

At arbejde i hverdagslivet

- **Forståelse** af den særlige målgruppe og dens problemer/ ressourcer
- **Viden om**, hvad der virker for hvem og hvordan
- **Færdigheder**, der omsætter denne viden til resultater

Helhedssynets vanskelighed

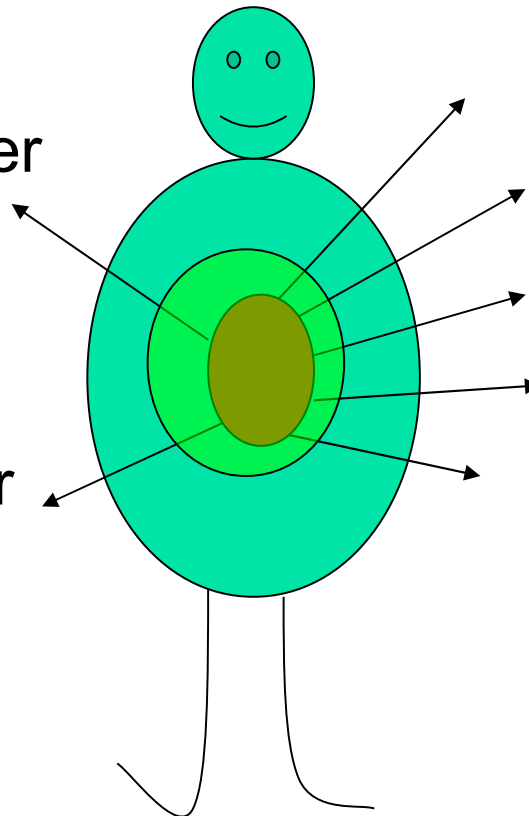
Det sociale arbejdes viden

Lidelse/sygdom

Livsudfoldelse og funktion

Negative symptomer

Positive symptomer

Kontakt

Hverdagsopgaver

Eksistens

Livsløb

Marginalisering
F ordomme

Tiden er livsudfoldelsens grundstof

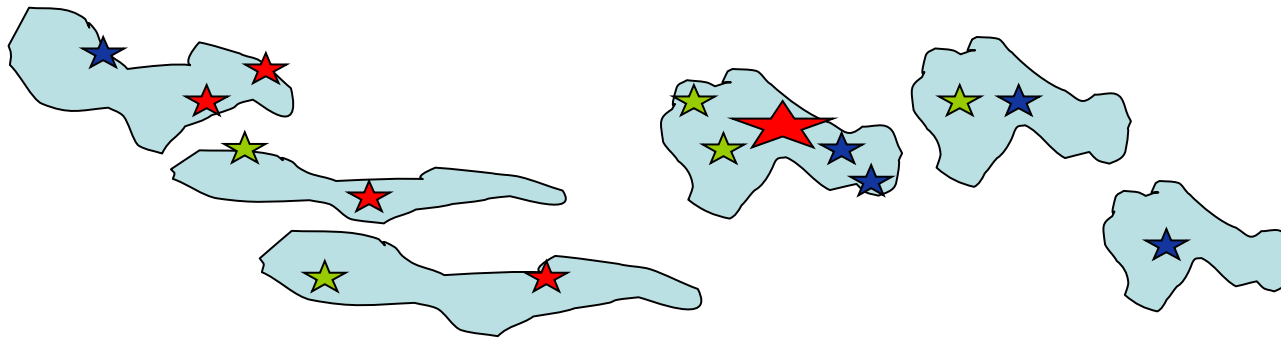
Tid er det, vi har. Tiden består af det ene øjeblik efter det andet.

En stund

En stund

En stund

Tiden går i mønster

Morgenen

Måltidet

Fokuser på
drejebøgerne i
Dagene
Ugerne
Årstiderne
Livsbanerne

Livsmønstret

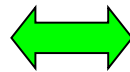
- Er den karakteristiske individuelle sammenhæng mellem
- Af gentagne begivenheder i hverdagen
- Gennem dage, uger, måneder, år og livsløb
- Hvor igennem tilværelsens opgaver løses.

Den sociale mestring

Ydre og indre belastninger

Social mestring

LIVSMØNSTER

Sociale ressourcer

Rammebetingelser

Mestring af hverdagens opgaver

- Omgås andre mennesker
- Løse hverdagsproblemer
- Udnytte lokalsamfundet
- Præstere et arbejde
- Klare en bosituation
- Skaffe sig mad
- Klare sin økonomi
- Organisere tid og fritid
- Beskytte sig selv og sin sundhed
- Passe sig selv

Hverdagens opgaver 2

- Hverdagens opgaver er ikke adskilte opgaver, men opgaver, hvis løsning er indbygget i livsmønstret.
- Til hverdagens opgaver har den enkelte knyttet forskellige betydning og værdier
- Uden hensyntagen til dem bliver en indsats til overgreb.

Målgruppen handicappede og udsatte

- § 81 Voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer.
- § 107 & 108 Personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, der har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller for pleje, behandling og som på grund af disse vanskeligheder ikke kan klare sig uden støtte.

Særlige livsmønstre for mennesker med en sindslidelse

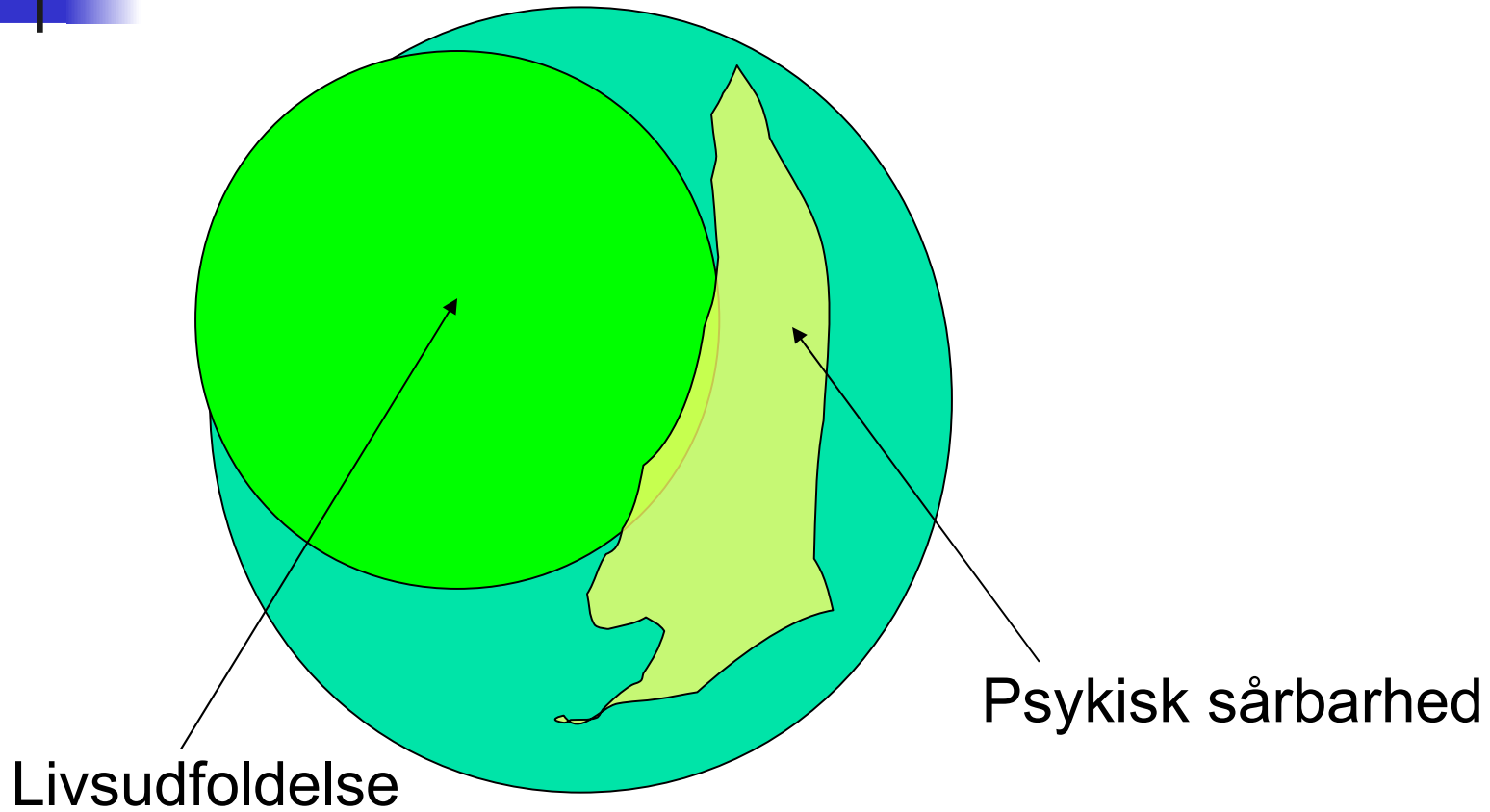
- Det upåvirkede liv – Socialt integreret
- Det genoprettende liv – Socialt sårbart
-
- De stabiliserede liv – Socialt udsat
- Udkantslivet – Socialt udstødt

Vidensbaserede metoder

- Anerkendende partnerskab
- Fastholde fokus: Hverdags- og livsforståelse gennem fortællinger
- Motivations- og drømmearbejde
- Produktion af individuelle valg
- De små skridt vej til succes
- Vende nederlag til læring

Strategien i liv i fokus

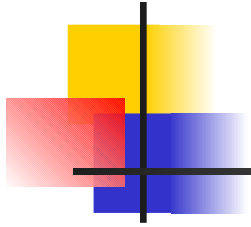
Resultat 1

- Udvikling mod forbedret funktionsevne og ud af den specialiserede indsats.
- Støtte til større livsudfoldelse
- Bedre livsvilkår

Resultat 2: Personlig integritet

- Opleve ret til at føle, hvad man føler og mene, hvad man mener
- Opleve ret til og give sig lov til at reagere på det, man ser og oplever
- Opleve ret til at træffe beslutninger om eget liv
- Se sig selv som en handlende agent, der kan og vil tage ansvaret for vigtige dele af ens liv
- Vide at ens eksistens har betydning for nogen eller noget

Alternativerne

Alternative begreber

- Den ny socialpsykiatri
- Psyko-social rehabilitering og recovery orientering
- Psyko-social indsats og behandling
- Psykiatrisk rehabilitering

Socialpsykiatri-debat

- Socialpsykiatrien har til opgave at tilbyde borgere med en sindslidelse adgang til en systematisk fagligt funderet og individuelt tilrettelagt psyko-social rehabilitering. Målet er bedst muligt at støtte personen i at gøre sig klar til på ny at udfylde en plads i samfundet og får lov til at genvinde sin værdighed og selvstændighed.

Bratbo, & Hjort Andersen, I Lihme, B: Invitation til socialpsykiatri, Akademisk Forlag, kbh. 2009

Psykosocial rehabilitering

- er en proces der fremmer muligheder for individer med funktionsnedsættelse til
- at opnå størst mulig grad af selvstændig funktion i samfundet.
- Det indbefatter både forbedring af individets kompetencer - og forandring af omgivelserne.
- Målet er at optimere individuel funktionsmåde og minimere funktionsnedsættelsen og handikappet, med vægt på individets valg i en fremgangsrig tilværelse i samfundet".

Kilde: WHO: International practice in psychosocial/psychiatric rehabilitation. 1999. Uofficiel oversættelse

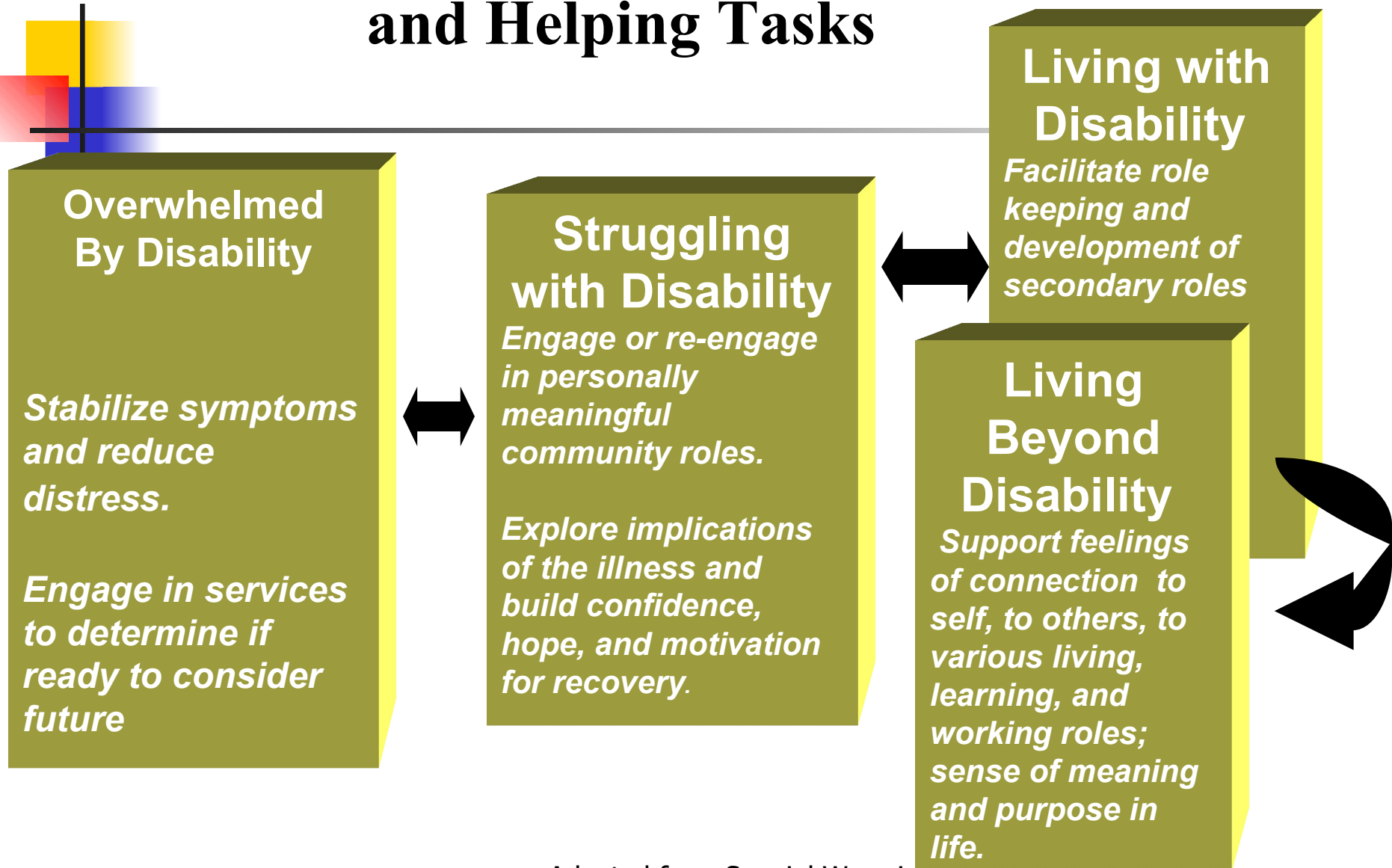

Recovery Definition

“The concept of recovery can be defined as a unique and deeply personal process of growing beyond the catastrophe of a severe mental illness.”

(Anthony, 1993)

Consumer Experiences of Recovery and Helping Tasks

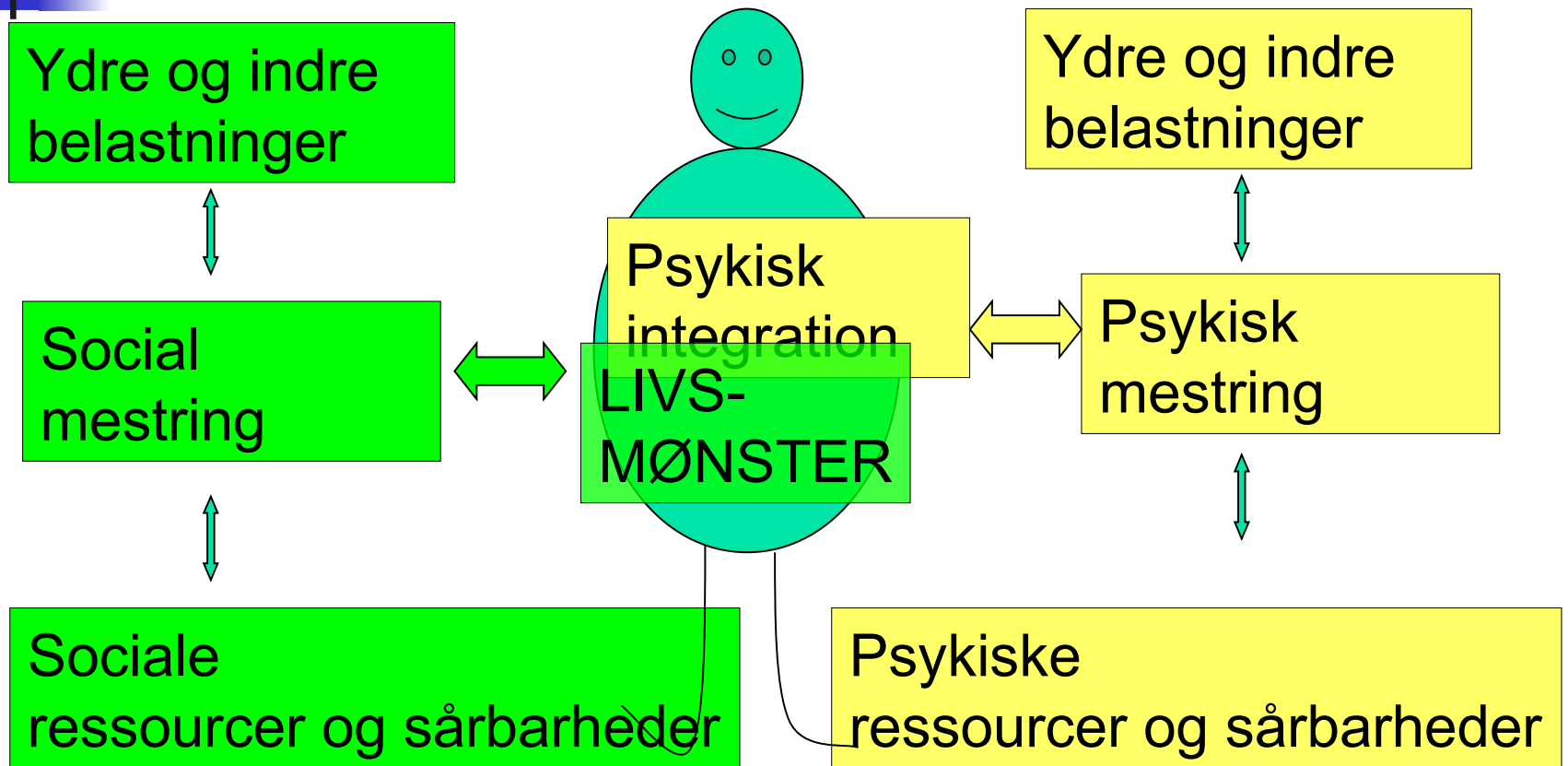
Adapted from Spaniol.Weweiorski,

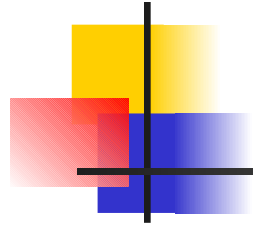

Recovery Values

- **Person Orientation**
- **Person Involvement**
- **Self-determination/choice**
- **Growth Potential**

Det sociale og det psykiske

Samspeilet med de andre

Samspillet med "de andre"

- Kerneopgaver – og beføjelser
 - Udføre aftalte kerneydelser
 - Tilpasse dem til rammer
 - Indsigt i andres kompetencer
- Overlappende opgaver
 - Kunne og ville overlappe
- Fællesopgaver
 - Viden om borgeren
 - Fælles faglig viden
 - Inddrage de andre
 - Effektive fælles beslutninger
- Samspilsrettede opgaver
 - Drift af samarbejdet
 - Udvikling af samarbejdet